

LIGA SYD Høringssvar KOMMUNEPLAN 2020-2032

Baggrund: Liga Syd er et medlemsdrevet, upolitisk borgernetværk, som med en bred vifte af initiativer vil medvirke til, at Silkeborg Syd er et indbydende og aktivt givende sted at bo.

Det er på den baggrund, Liga Syd fremsætter disse kommentarer til Kommuneplan 2020-32.

Nedenstående er debatteret på borgermøde 26. november. Et afsluttende borgermøde 25. marts er aflyst pga. Corona-virus. Oplægget er i stedet rundsendt til områdets lokalråd, og Liga Syd har i sit nyhedsbrev og på sociale medier inviteret alle interesserede til at kommentere oplægget.

Obs: Områdets lokalråd indsender egne kommentarer og prioriteringer!

Liga Syd: Kommentarer til

KOMMUNEPLAN 2020-2032

SAMMEN OM AT SKABE VORES FREMTID

Sådan udtrykker Silkeborg kommune sin ambition i Kommuneplan 2017-28 og uddyber:

- * Ingen byer i Silkeborg kommune skal stå uden for den udvikling, der finder sted.
- Alle bysamfund skal have mulighed for at tiltrække nye borgere og virksomheder.
- * Udviklingen i landområderne er vigtig for den samlede udvikling i kommunen...

Desuden understreges viljen til at udlægge...

- * et bredt udvalg af boliggrunde i forhold til størrelse, boligtype og omgivelser!

Liga Syd er helt enig: Den målsætning skal fastholdes - OG UDNYTTES!

HVORDAN ER DET SÅ GÅET?

Isoleret set må vi beklage, at målsætningen ikke er opfyldt i Silkeborg Syd! Området har oplevet, at fokus har været centreret om motorvejens potentiale. Forståeligt nok. Eftertiden vil bebrejde byrådet, hvis det ikke havde forfulgt den mulighed.

Modsat har udviklingen af byerne i Syd stået mere i stampe, end det alene kan begrundes i finanskrisen på boligmarkedet.

Opgørelser fra Danmarks Statistik (*vedhæftet*) viser, at befolkningsvæksten i Silkeborg Syd (Virklund + tidligere Them kommune) er faldet **markant** siden 2007! Fra et 2-cifret niveau til nu blot **2,3%** som gennemsnitlig årlig vækst fra til 2019 - svarende til **+13 personer/år**.

Til sammenligning havde Them kommune en vækst (1970-2006) på **+78 personer/år**.

Forskellen er, vil historien genfortælle, at Them kommune aktivt valgte at styre kommunens byudvikling gennem jordopkøb og byggemodning.

Ser vi isoleret på Virklund, der i 1970 blev en del af Silkeborg kommune, var væksten 1985-2006 **+46 personer/år**. Nu (2007-19) er gennemsnittet faldet til **+6 personer/år**.

FORSKERE: GEOGRAFISK ULIGHED

Center for Landdistriktsforskning ved Syddansk Universitet, understreger udviklingen som en landsdækkende tendens. I januar i år fastslog CLF, at:

Lokalområderne bliver nedprioriteret

"Finanskrisen ramte yderområderne særligt hårdt, og der har længe været en tiltro til, at når der først kom gang i økonomien igen, ville det også forplante sig ud i land- og yderområderne. Dette er langt fra sket i det forventede omfang".

Og CLF konkluderer:

Uligheden har i stigende grad fået en geografisk dimension!

ET KOMMUNALT ANSVAR

Liga Syd mener, at udviklingen vil kunne vendes, hvis kommunen ønsker at styre udviklingen bredt, som udtrykt i Kommuneplan 2017-28. I situationen savnes et stærkere kommunalpolitisk ansvar! De frie markedskræfter søger derhen, hvor omsætningen er hurtigst, mens en bredt forankret fordeling kræver en offensiv, ekspansiv vilje fra kommunens side.

Beslutningen om omfordeling af almennyttige boligkvoter har genskabt en positiv tro i oplandet på en ændret situation. Men omfordeling af kvoter alene rækker ikke!

Interessant er det at iagttage, hvad der sker i oplandet til Silkeborg Syd. Konkurrencen om bosætningen er skærpet, men desværre alene fra nabokommuner. Ry, Brædstrup og Nørre Snede udbygger nye boligkvarterer. I Brædstrup - **i samme afstand til sin hovedby, Horsens, som Bryrup til Silkeborg** - er p.t. 120 lejligheder under opførelse!

NÆRDEMOKRATI / POLITISK LIGEVÆRD

Liga Syd mener, at der ligger et stort potentiale i Silkeborg Syd. Levende byer, pragtfuld og rigelig natur. Alle ønskelige faciliteter. Udviklingen trænger blot en hjælpende hånd, hvis kommunen seriøst mener, at befolkningstilvæksten skal udbredes til alle kommunens byer!

Silkeborg Syd skylder kommunen tak for at bekoste fornyelse af bl.a. vores skoler og plejesektor. Det er tilsvarende prisværdigt, at Silkeborg kommune har sat sig det mål at skabe **Danmarks bedste nærdemokrati**. Det har skabt tæt samarbejde mellem lokalråd, politikere og kommunens områdeansvarlige. Men så afgjort også et kontinuerligt behov for at minde hinanden om **tidlig inddragelse** og - ikke mindst - **vedholdende kommunikation**.

I det lys kan det derfor opfattes som uheldigt, når lokalområder i perioden oplever lukning/nedrivning af udtjente kommunale bygninger uden, at der lokalt er efterspurgt andre brugsmuligheder! Eller at mindre anlægsprojekter ikke færdiggøres pga. for små budgetter,

mens der andre steder kan efterbevilges store midler! *Vi er klar over, at det ikke er sådan, det er tænkt i den politiske beslutningsproces! Men det er sådan det opleves!!*

Følelsen af politisk ligeværd er altid en balance. Politisk bør man derfor ikke undervurdere den værdi, det har for et lokalområde, når selv mindre anlægsønsker tages alvorligt i den politisk/administrative proces. Et eksempel er fodgængerovergange i Them/Salten, som forstærkede følelsen af tryghed i nærområdet og samtidig gav oplevelsen af ligeværd i den kommunale beslutningsprocedure.

LIGA SYD MENER KOMMUNEPLAN 2020-32 BØR VÆGTE:

1) BYUDVIKLING

Modige og offensive beslutninger i oplandet vil bidrage som

- alternativ til byfortætning og snævre logistiske rammer
- grønne byer med plads til alternative boformer, seniorfællesskaber m.m.
- udnyttelse af alternative energikilder, jordvarme, solceller etc. (kommunens Klimaplan)
- og som opland med åbne vidder og vild natur (for motion, liv, læring, leg).

Lokalråd og kommune må udnytte, at der kan gribes ind over for tomme, ikke-vedligeholdte landsbyhuse via statens Pulje til Landsbyfornyelse.

2) DAGLIGVAREHANDEL OG SKOLER

Dagligvarehandel og skoler / institutioner er helt afgørende elementer for en vellykket byudvikling. Kommuneplanen skal tilsigte stabilitet i den nuværende skolestruktur.

Vedr. byernes egen evne til at bevare sin dagligvarehandel skal kommuneplanen understøtte med nybyggeri og byudvikling på minimum et niveau, der sikrer, at de små butikker kan efterleve engrosleddets stigende krav til indkøb af større kolli.

3) ERHVERV OG LANDBRUG

Kommuneplan 2017 vægter *”erhvervsjord til alle typer af virksomheder. Plads til små, lokale virksomheder i bysamfund. Mulighed for dagligvarehandel centralt i alle byer”*.

En målsætning, der kan direkte overføres til Kommuneplanens nye udgave!

Det er noteret, at Erhvervshandleplan 2022 centrerer Silkeborg kommunes erhvervsudbygning om motorvejen. Det må **ikke** betyde en politisk styret konkurrence til ugunst for allerede udlagte erhvervsarealer, der netop understøtter lokale muligheder. Selv den mindste virksomhed yder sit værdifulde bidrag til de nærliggende mindre byer. Kommunens velvillige indstilling til bl.a. Them Ost og WoodCon er noteret med tilfredshed.

4) NATUR LANDSKAB MILJØ KLIMA

I den kommende planperiode vil *Liga Syd* bidrage til udformningen af den kommunale handleplan for Silkeborg Syds vildmarksområde. Det sker i tæt samarbejde med kommune, Naturstyrelse og områdets interessenter/lodsejere. Arbejdet sigter mod at indgå i kommunens

udpegning af sammenhængende naturzoner i en biodiversitetsplan for det grønne Danmarkskort.

Med den fælles interesse in mente forventer Liga Syd, at Kommuneplan 2020-32 vil give plads til en Natur Syd-redegørelse og anvisninger for, hvordan Silkeborg Syds unikke natur bevares i sin uforstyrrede form af vidtstrakte vidder, hvor en primær interesse - som modsætning til et aktionspræget bynært outdoor-koncept - kan være beskyttelse og benyttelse i en styret og begrænset tilgang til områdets stille-/mørkezoner.

I den sammenhæng vil også en eventuelt kommende Hærvejsmotorvej kræve en projektfase, hvor der fra start tages særlige hensyn til den vestlige del af Silkeborg Syd. Motorvejens økonomiske begrundelser ligger henholdsvis nord og syd for området, hvis særlige naturværdier, skovområder, stillezoner risikerer at blive gennemskåret for at imødekomme de økonomiske interesser.

Gennemføres Hærvejsmotorvejen må omfattende faunapassager tænkes ind for at undgå uoprettelige skader på dyrestanden i den midtjyske vildmark. Også hensyn til dagligliv, butikker og institutioner i Gludsted og Hjøllund må indtænkes i en motorvejsløsning, der gennemskærer Gludsted Plantage.

I øvrigt vil Silkeborg Syds spredte bebyggelse og vidtstrakte skov- og naturområder kunne bidrage konstruktivt i kommunens miljø- og klimaindsats ved at anvise plads til økonomisk forsvarlige alternativer til centrale løsninger.

Eksemplet kan være spildevandsrensning Vrads/Hjøllund. Vurderet effektivt og driftsikkert kan det være et gunstigt alternativ til bekostelig rørlægning. Tilsvarende kan kloakseparering af mindre landsbyer vurderes i forhold til lokalt anlagte alternative faskine-/overfladeløsninger.

Fjernvarmeanlæg er nævnt for Them og Bryrup. Med ændring i de teknologiske muligheder bør lokalt etablerede alternative energiformer, vindenergi, jord-/ luftvarme, solceller m.m. være del af en beslutning.

Silkeborg Syd er udset som råstofområde for indvinding af ral og grus. I den vurdering bør ikke mindst indgå risikoen for områdets grundvandsspejl, ligesom hensynet til lokale beboere skal sikre, at gravearbejdet overholder grænser for støj, støv og transport.

5) NYE TRAFIKFORMER - NY INFRASTRUKTUR

Vedr. bustrafik må der forventes yderligere reduktion, måske endda lukning af den regionale service. Det kan give anledning til at vende offentlig/lokal busservice på hovedet. Med et betydeligt antal årlige kørselstimer i Silkeborgs offentlige trafik må der være midler at udnytte bedre? En bybus-rundering med Silkeborg som omdrejningspunkt (indefra-ud) kan være en mulighed for servicering af nu ikke-betjente landsbyer.

Desuden kan alternative, lokale transportmuligheder som GoMore, delebiler, pendling, hjælpes frem for små midler via lokalt placerede opsamlings- og pendlerpladser etc.

CYKELSTIER

Cykelstier langs de mest trafikerede hovedfærdselsårer, Løve-Bryrup-Frisholm og Knudlund-Salten, har været på kommunale budgetter i årtier - endnu uden en løsning.

De smalle veje (specielt Løve-Bryrup-Frisholm) indebærer en livsfarlig risiko for cyklister, når to biler passerer samtidig. Et initiativ vil harmonere perfekt med kommunens sundhedsplan!

MOBILDÆKNING

Manglende signal er desværre tilfældet i dele af Silkeborg Syd. Det indvirker på etablering af private arbejdspladser. Fraværet indgår som aktivt element i vurderingen af en fremtidig bopæl. Silkeborg kommune må kunne aktivere den offentlige netværkspulje i samarbejde med de berørte lokalråd!

***Med de bedste ønsker om samskabelse
og positiv udvikling for HELE Silkeborg Kommune***

Med venlig hilsen

LIGA SYD

Stig Skovbo / formand

Kommentarer modtages gerne på: mail@ligasyd.dk

Bilag vedhæftet:

Danmarks Statistik - befolkningsudvikling Silkeborg Syd

Folketal 1. januar efter sogn / Danmarks Statistik

	1970	1985	2007	2019	Udvikl 1970-85 personer / pct.	Udvikl 1985-07 personer / pct.	Udvikl 1970-07 personer / pct.	Udvikl 2007-19 personer / pct.
Them kommune	4.539 *	6.117	7.414	7.580	+1.578 / +34,8%		2.875 / 63,3%	166 / 2,2%
Virklund sogn	-	2.406 **	3.412	3.493		1.006 / 41,8%		81 / 2,4%
Them sogn	2.457	3.666	4.719	4.931			2.262 / 92,0%	212 / 4,5%
Bryrup sogn	1.081	1.558	1.825	1.825			744 / 68,6%	-
Vinding sogn	381	342	324	312			-	-
Vrads sogn	620	551	546	512			-	-
SILKEBORG SYD i alt		8.523	10.826	11.073		2.303 / 27,0%		247 / 2,3%

*Keld Dalsgaard Larsen: Vor kommune Silkeborg

**Virklund sognetal fra 1985

Kilde: Danmarks Statistik / <https://www.statistikbanken.dk/SOGN10>

* Befolkningstilvæksten i Them kommune (1970-2006) var 2.875 personer

* Gms. 78,4 personer pr. år

• Virklund blev i 1970 en del af Silkeborg kommune - og eget sogn fra 1985

* Byen havde i perioden 1985-2006 en befolkningstilvækst på 1.006 personer

* Gms. 45,7 personer pr. år

• Silkeborg Syd (gl. Them kommune + Virklund) skabte i perioden 2007-2019 en befolkningstilvækst på 247 personer

• Gms. 19 personer pr. år

>

• gl. Them kommune 12,7 pers./år

• Virklund 6,2 pers./år